

Erzincan Düğün Geleneklerinde Değişim

The Change in Erzincan Wedding Traditions

Erkan Dikici¹, Betül Şener²

Öz

Toplumun en temel yapı taşı olarak aile kurumu, her toplumda karşımıza çıkan başlıca sosyal kurumlardan birisidir. Ailenin oluşumu için bir takım gereklilikler bulunmaktadır. Evlilik, söz konusu gerekliliklerin başında yer almaktadır. Evlilik aracılığıyla ailenin oluşumu sürecinde bir geçiş dönemi olarak düğünler yapılmaktadır. Birçok toplum için bu geçiş dönemi, bir takım sosyal ve kültürel özellikleri beraberinde getirmiştir. Düğün törenleri, her toplumda farklı şekillerde uygulansa da, sosyal ve kültürel yapıya özgü durumlar ortaya çıkarmıştır. Fakat sosyal ve kültürel dinamik yapısından dolayı bir takım değişimler de yaşanmıştır. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren Türk toplum yapısında düğün törenlerinin zamanla değişim gösterdiği, yeni kültürel motiflerin ortaya çıktığı gözlenmiştir. Bu çalışma düğün törenlerinde yaşanan değişime dikkat çekmek amacıyla ortaya çıkmıştır. Çalışmanın konusu, Erzincan düğünlerinde yaşanan değişimdir. Çalışmada Erzincan düğünlerinin başladığı andan (kız isteme) bitişine (gerdek gecesi) kadar geçen süreçte var olan kültürel özelliklere yer verilmiştir. Daha sonra bu kültürel özelliklerin günümüzde yaşamış olduğu değişim ortaya konmuştur.

Anahtar Kelimeler: Evlilik, Düğün, Erzincan, Kültür, Değişim.

Abstract

The family institution, as the most basic building block of society, is one of the main social institutions that we encounter in every society. There are a number of requirements for the formation of a family. Marriage is at the forefront of these requirements. Weddings are held as a transitional period in the process of forming the family through marriage. For many societies this transition period has brought with it some social and cultural characteristics. Even though wedding ceremonies are practiced in different ways in every society, it has revealed situations specific to social and cultural structure. However, there have been some changes due to its social and cultural dynamic structure. Especially since the 2000s, it has been observed that wedding ceremonies have changed over time and new cultural motifs have emerged in Turkish society. This study has emerged to draw attention to the change in wedding. The subject of the study is the change in Erzincan weddings. In the study, the cultural features that exist in the process from the beginning of the Erzincan weddings (asking for permission) to the end (nuptial night) are included. Then, the change that these cultural features have experienced today has been revealed.

Keywords: Marriage, Wedding, Erzincan, Culture, Change.

Araştırma Makalesi [Research Paper]

Submitted: 28 / 11 / 2021

Accepted: 21 / 01 / 2022

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Gümüşhane Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, dikicierkan@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-8319-0345>

² Sosyolog, btl.ert.24@gmail.com, Orcid No: <https://orcid.org/0000-0001-6200-788X>

Giriş

Kültür, bir toplumun yaşam tarzıdır. Bir bütün olarak toplumun sahip olduğu özellikler, kültürel yapısı hakkında bilgiler vermektedir. Kültürel yapı, yaratılan değerler ve normlar ekseninde toplumu çepeçevre sarmaktadır. Toplumun sahip olduğu özellikleri yansıtması bakımından, aynı zamanda canlıdır. Canlı olması nedeniyle dinamik bir yapıya sahip olması, kültürel özelliklerin/unsurların zamanla değişebileceğini göstermektedir. Geçmişten günümüze birçok toplumun sahip olduğu kültürel yapının da bu değişimi yaşadığı görülmektedir. Tarihsel süreçte nesilden nesile aktarılan ve gelenek haline gelen kültür, geleceğin inşasında da önemli rol oynamaktadır. Böylelikle gelenek-görenek, örf-adet şeklinde alışkanlık haline getirdiğimiz kültür, bir takım ritüellerin ve teamüllerin topluma yerleşmesine neden olmuştur. Bu şekilde topluma yerleşen, ritüel veya teamül haline getirdiğimiz kültürel yapı özelliklerinden birisi de, her toplumda karşımıza çıkan geçiş dönemleridir. Evlilik ve düğün törenleri, bu geçiş dönemlerinden birisidir.

Türk kültüründe bir arada yaşama ve paylaşma isteğinin en önemli göstergelerinden birisi olarak düğünler görülmektedir. Şenlik havası içerisinde gerçekleşen düğünlere katılım, yine bu isteğin bir belirtisi olarak toplumda her sınıf insanın bir araya geldiği organizasyonlara dönüşmektedir. Düzenlenen eğlenceler, gündelik hayatın gerektirdiği yaşam tarzının yansıtıldığı çeşitli oyunlarla süslenmektedir (Berber, 2009: 10). Aile hayatına geçişin bir göstergesi olarak düğün törenleri, Türk toplumunda birçok geleneği beraberinde getirmiştir. Türk toplumu için oldukça önemli bir süreç olan düğünler, ilerleyen zamana ayak uydurmak zorunda kalmıştır. İnsanları bir araya getiren, birlik ve beraberliği pekiştiren düğünler, Türk toplum yapısında zamanla değişim göstermiştir. Bu çalışmada, Türk toplumu ve kültürünün önemli unsurlarından birisi olan düğünlerde yaşanan değişim, günümüz Erzincan düğünleri örneğinden hareketle ele alınacaktır. Çalışmada, modernleşen toplum yapısı içerisinde, kitle iletişim araçları ve sosyal medyanın etkisi, popüler kültürün yansımaları gibi faktörler göz önünde bulundurularak günümüz Erzincan düğünlerinde yaşanan değişim değerlendirilmiştir. Sonuç olarak yaşanan değişim, araştırma sürecinde yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bilgiler ışığında analiz edilmiştir.

1. Bir Geçiş Dönemi Olarak Düğünler

Sosyolojik bir olgu ve kurum olarak aile (kavramı/kurumu) genel geçer olma özelliğine sahip bir kavramdır/kurumdur. Aynı zamanda bir sosyal grup olarak kabul edilen aile, grubu oluşturan bireyler arasındaki ilişkileri içermekte, aynı zamanda kendine ait örf-adet-görenek ve gelenekleri bulunmakta ve de bir sosyal kurum olarak kültürel unsurları içerisinde taşımaktadır. Hatta aile, bir sosyal sistemin adı olarak kabul edilmektedir (Nirun, 1994: 17). Bir topluluk olarak aile, bu topluluğu oluşturan bireyler arasındaki ilişkilerden ibarettir. Özellikle akraba ilişkileriyle doğrudan doğruya birbirine bağlanan aile topluluğu içerisinde yetişkin üyeler, çocuklarına karşı üstlendikleri bakım sorumluluğu ile bu topluluğa bir anlam kazandırmaktadır. Akrabalık bağlarının kurulması süreci ise, bireyler arasında evlilik yoluyla ya da kan bağlarını bağlayan soy dizileri yoluyla gerçekleşmektedir. Giddens (2008: 246-247) evliliği, "iki yetişkin birey arasındaki toplumsal olarak kabul edilen ve onaylanan bir cinsel birleşim olarak" tanımlamıştır. İki insan evlendiğinde, aynı zamanda birbirine akraba olmaktadır. Bununla birlikte, evlilik bağı daha geniş bir hısımlar dizisini birbirine bağlar. Anne-babalar, erkek ve kız kardeşler ve başka kan akrabaları, evlilik yoluyla yeni hısımlıklar edinirler.

Aile kurumunun en temel işlevi, "soyun devamını sağlamak" şeklinde kabul edilmektedir. Bu açıdan bakıldığında, neslin devamını ve sağlıklı toplumların ortaya çıkmasını sağlamak adına aile kurumunun gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır. Nitekim aile kurumunun olmadığı bir toplumu düşünmek imkânsızdır. Fakat aile kurumunun yapısı, içeriği ve sahip olduğu anlam toplumdaki farklılıklar arz etmektedir. Örneğin geleneksel toplumlarda evlilik, sadece bireyin hayatında önemli bir zaman değil, toplum açısından da en önemli yapılardan birisi olarak kabul edilmektedir. Toplumun en küçük birimi olarak aile kurumu, evlilik yolu ile sağlanmaktadır. Evlilik ise, temelde aile olarak bilinen yapıyı oluşturmak ve neslin devamını sağlamak adına iki karşı cins arasında kurulan cinsel ve ekonomik birliktelik olarak tanımlanmaktadır (Kartal, 2017: 37-38). Zira evlilik, toplumun en küçük birimi olan aile kurumunun inşası noktasında bir zorunluluk olarak hayatımızda yerini alırken, toplumsal yaşamında önemli bir geçiş dönemi olarak kabul edilmektedir.

Toplum hayatında geçiş dönemleri beraberinde bir takım kültürel özelliklerin ortaya çıkmasına neden olmuştur. Geçiş ritüelleri, insan yaşamında kültürel dönüşümlere, değişimlere eşlik eden belirli törensel uygulamalardır (Bulut, 2018: 36). Toplumsal yaşamda geçiş dönemleri doğum, evlilik ve ölüm olarak sıralanabilir. Doğum-evlenme-ölüm dönemlerinden şüphesiz ki en canlı ve en ince ayrıntılarıyla bezenmiş olan evlenme dönemi olarak kabul edilmektedir. (Yiğit, 2019: 273). Nitekim evlilik, insan hayatının önemli geçiş dönemlerinden birisidir. Evlilik, toplum hayatında kültürel unsurların en yoğun yaşandığı sosyal yaşam alanlarının başında gelmektedir. Bu açıdan evliliğin temel eksenini aile oluşturmaktadır. Bu açıdan aile kurmayla ilgili ritüellerin insanlık tarihinin ilk dönemlerinden itibaren var olduğu söylenebilir (Çopuroğlu, 2000: 164).

Geçiş dönemleri, toplumlar için önemli sayılan ve gelenek haline dönüşen zamanlardır. Bazı geçiş törenleri ise, toplumların değer yargılarıyla, dini, ahlaki, siyasi ve sosyal değerleriyle yoğrularak günümüze kadar ulaşmıştır. Toplumlar için en önde gelen geçiş dönemleri, insanların yaşamının başlangıcıyla başlayıp hayatı boyunca devam etmektedir. Bunların en

başında doğum, düğün ve ölüm ritüelleri görülmektedir. Her toplumun kendi yaşamsal döngüleriyle şekillenen bu ritüeller yüzyıllardır toplumların süzgecinden geçerek ve çağın getirileriyle dönüşerek günümüze kadar ulaşmıştır (Akyürek, 2020: 194). Fakat bu ritüeller içerisinde evlilik konusu farklı bir noktadan değerlendirilmektedir. Evlilik, erkek ve kadın ilişkisini meşru (yasal) temele dayandıran toplumsal bir ilişkidir. Bu nedenle toplumsaldır. Çünkü ilişkiyi kabul eden ve onaylayan yine toplumun kendisidir. Çünkü toplumda neslin devamını sağlayacak olan ailenin varlığı ve sürekliliği evlilikle sağlanmaktadır. Aile ve evlilik biçimleri ise toplumun sosyo-ekonomik ve sosyo-kültürel koşullarıyla büyük ölçüde ilişkilidir (Doğan, 2016: 161)

Türk kültüründe önemli bir olguya karşılık gelen evlenme, toplumun en küçük yapı taşı olan aile oluşumunun başlangıcı olması ile birlikte, doğum ve ölümün yanı sıra insan ve toplum hayatını düzenleyen üç geçiş döneminden biri olarak karşımıza çıkmaktadır (Gürcan Akbaş, 2020: 411). Evlilik süreci, bir takım ritüellerin de ortaya çıkmasında rol oynarken, bu ritüellerden birisi de evliliğin gerçekleşmesi esnasında bir tören, kutlama ve eğlence anlayışıyla geçmişten günümüze var olan düğün törenleridir. Çetin'e (2005: 94) göre düğün, bir halkın hayat tarzını, bir toplumun hayat görüşünü, aile-nikah münasebetlerini anlamaya yardım eden en önemli törenlerden birisidir. Kökleri ile en eski çağlara uzanan düğün gelenekleri, insan hayatında önemli yere sahip olup, insanlık tarihinde bütün inançların, dinlerin izini taşımaktadır. Bununla birlikte, bilinen en eski haliyle, halk edebiyatı eserleri aracılığıyla günümüze aktarılan ve değer biçilemez geleneklerden birisidir. Başka gelenekler gibi düğün gelenekleri de, insan ve doğa arası ilişkileri düzenlemeye yöneliktir. Türklerde düğün, yeni bir ev açma, aynı zamanda soyun devamı anlamına da gelmektedir. Dolayısıyla aile önemli bir görevi de yerine getirmiş olmaktadır. Ailenin oluşumundaki ilk adım olarak görülen düğün olgusu ise, eğlence kültürünün bir ögesinin olmasının yanı sıra, aileye giden bir yolun başlangıcı olduğu için önemli görülmüştür (Berber, 2009: 3). Anadolu'da ise, Türk toplumu için düğün kavramı, kuralları toplum tarafından belirlenerek kesinleştirilmiş kutsal bir törendir. Erkek ile kadının aile kurmak için kanuna uygun olarak birleşmelerine evlenme; evlenme dolayısıyla yapılan tören veya eğlenceye de düğün adı verilmektedir. Evlenme törenlerinde yaşanan birçok gelenek ve görenek bulunmaktadır (Adıgüzel'den akt., Ceyhan Sezgin ve Onur 2017: 205). Söz konusu gelenek ve görenekler toplumdaki bir takım benzerliklere sahip olabileceği gibi farklılıklar da arz etmektedir. Bununla birlikte, dinamik bir yapıya sahip olan toplumda, bu gelenek ve göreneklerin sabit kalması imkansızdır. Çünkü zaman içerisinde bir takım değişimler kaçınılmaz olarak toplumsal yaşama -hatta istemeden/farkında olmadan- girmiş olacaktır. Nitekim bu değişim, evlilik ve düğün gelenek ve göreneklerinde de yaşanmaktadır. Çalışmamızın konusu da bu değişim durumu üzerine kurgulanmıştır. Özellikle 2000'li yıllardan sonra Erzincan düğün geleneklerinde yaşanan değişim, makalenin konusunu oluşturmaktadır.

2. Araştırmanın Metodolojisi³

Bu makalede, Türk kültürünün en önemli unsurlarından birisi olan düğünlerin geçmişten günümüze yaşadığı değişim, Erzincan düğünleri üzerinden analiz edilmiştir. Türklerin düğün kültürü ve geleneğinde olduğu gibi Erzincan düğünlerinde de, başladığı andan sona erdiği ana kadar "görücü(ye) gitme, kız isteme, söz kesimi, nişan töreni, kına gecesi, düğün töreni, gelin alma ve gerdek gecesi" süreçleri yaşanmaktadır. Araştırma esnasında Erzincan düğünleri, bu başlıklar üzerinden incelenmiştir. Özellikle 2000'li yıllardan sonra görülen değişim dikkate alınarak, Erzincan düğünlerinin kültürel özelliklerinin günümüzdeki yansımalarını incelemeyi amaçlayan çalışmada nitel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırma esnasında, katılımcılarla yüz yüze görüşme tekniği kullanılarak görüşmeler gerçekleştirilmiştir. Çalışmanın evrenini Erzincan il merkezi sınırları içerisinde yaşayan yerel halk oluşturmaktadır. 2021 yılı Nisan ve Mayıs aylarında, araştırma esnasında basit tesadüfî örnekleme ile seçilen 20 kişi ile görüşme yapılmıştır. Yaklaşık 30-40 dakika süren görüşmelerde, katılımcıların izinleri alınarak ses kaydı yapılmıştır. Görüşmelerden elde edilen verilerden doğrudan alıntılar kullanılmış ve bu verilerden genel değerlendirmelere ulaşılmıştır.

3. Bulgular

Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesinde yer alan Erzincan ilinin düğün geleneklerini incelediğimizde Türk düğün geleneklerinden çok fazla kopuk olmadığını ancak yine de kendine ve bulunduğu coğrafyaya özgü farklı gelenekleri olduğunu söylemek mümkündür. Kendine özgü birçok kültürel değere sahip olan Erzincan, düğün törenleri açısından da kendine has birçok farklı uygulamalara sahiptir.

3.1. Görücü(ye) Gitme

Görücü(ye) gitme, evlilik çağına gelmiş erkek çocuğunu evlendirmek için evlilik çağındaki kızların evine görücüye gidilmesi anlamına gelmektedir. Evlilik için gerçekleştirilen törenlerin ilk aşaması olarak kabul edilmektedir. Görücü(ye) gitme

³Etik kurul izni için Gümüşhane Üniversitesi Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'na başvurulmuştur. Kurulun 10/03/2021 tarihli ve 2021/2 sayılı kararında araştırma için etik onay belgesi verilmiştir.

zamanla değişse de, geleneksel anlayıştan birçok izler taşımaktadır. Görücü(ye) gitme konusu sorulduğunda, 3. Katılımcı tarafından "Erzincan yöresinde geçmiş zamanlarda evlilik yaşı oldukça düşüktü. Bu yaşın 15 yaşın altına düştüğü bile olur. Evlilik çağına gelen erkeğin ailesi çevreden evlilik yaşına gelmiş uygun kızları sorup soruşturur. Tavsiyeler üzerine belirlenen kızın evi; evlendirilecek olan oğlanın annesi, kız kardeşleri veya yengeleri ile öğleden önce tam iş vaktinde ziyarete gidilir. Bu ziyaretin öğleden önce iş saatinde yapılmasının nedeni evin düzeninin tertibinin incelenmesi ve kızın nasıl iş gördüğünün gözlemlenmesidir. Erzincan'da bazen de evlenecek olan kızlara, erkek tarafının bayanları hamamda bakmaya gider. Bunun sebebi ise kızın fiziki özelliklerini incelemektir" cevabı verilmiştir. 12. Katılımcı bu sürecin tek seferde gerçekleşmediğini, daha sonra tekrar aile büyüklerinin bir araya gelme durumlarının yaşandığından şu şekilde bahsetmiştir: "Kız isteme merasimine geçilmeden önce erkek tarafı ailenin başka büyükleri ile kız evini tekrar ziyarete giderler. Bu ziyarette ise kız ve erkek tarafı niyetlerini daha açık şekilde konuşurlar ve kızın ailesi karar vermek için erkek tarafından bir iki gün mühlet ister bunun sonucunda da cevaplarını bildirirler. Bu süreç içerisinde iki tarafta birbirini araştırıp soruşturur. Daha sonra kız tarafının cevabı olumsuz ise erkek tarafı başka kızlar soruşturur onlara ziyarete giderler. Eğer kız tarafının cevabı olumlu ise evlendirilecek olan kız ile oğlan görüştürülür. Bu görüşmeden sonra kız ve oğlan birbirini beğenirse ailelere bildirilir ve sonra isteme merasimine geçilir." Burada dikkat edilmesi gereken nokta, görücü(ye) gitme ile kız istemenin farklı zaman dilimleri içerisinde, ailelerin daha sonraki süreçte gerçekleştirdiği bir durum olmasıdır. Yani görücü(ye) gitme ile kız isteme, aynı anda gerçekleşen görüşmelerde yaşanan bir durum olarak görülmemektedir. Hatta görücü(ye) gitme ve kız isteme süreçleri arasında başka görüşmeler de gerçekleştirilmektedir.

Erzincan düğün gelenekleri içerisinde görücü(ye) gitme, zaman içerisinde farklılaşan ve değişim yaşanan bir süreç haline gelmiştir. Bu hususta 1. Katılımcı, "Artık evlenecek olan gençlerin aileleri aracılığıyla değil de, kendilerinin evlenecekleri kişileri bulmaları ve daha sonra ailelerini bu durumdan haberdar etmeleri görücü gitme olayını ortadan kaldırmıştır. Günümüzde hâlâ bazı ailelerde gençlerin yine ailesi aracılığıyla evlendirilmesinden dolayı görücü gitme olayına rastlansa da genel olarak baktığımızda evlilik biçiminin değişimi ile bu uygulamaya pek rastlanmamaktadır. Evlilik çağına gelmiş olan birey evleneceği kişiyi kendisi bulmaktadır" şeklinde cevap vermiştir. Günümüz Türk toplumunda bu durum hakkında bir genelleme yapılabileceği söylenebilir. Erzincan'da yaşayan gençler de, evlilik sürecinin ilk adımını ailelerinden biraz daha bağımsız hareket ederek kendileri atmaktadır ve şüphesiz bu durum yaşanan en belirgin değişim olarak göze çarpmaktadır. Yaşanan değişim ile ilgili 11. Katılımcı ise şunları söylemiştir: "Evlenmek isteyen erkek, kız arkadaşına evlenme teklifi etmektedir. Bu teklif sonucu aldığı olumlu yanıtı göre ailesine bunu bildirmekte ve kız arkadaşını ailesi ile tanıştırmaktadır. Aileden önce artık erkek evleneceği kızı tanımaktadır. Daha sonra evlenme niyetlerinden ailesine bahseden erkek ailesini kız arkadaşının evine göndermektedir. Kız da aynı şekilde görüştüğü birinin olduğunu ve onu istemeye geleceğini ailesine bildirmektedir." Görüldüğü gibi görücü(ye) gitme devam ederken, ailelerin rehberliğinde yönetilen bir süreç daha çok çocukların yön verdiği bir süreç olarak değişim göstermiştir. Görücü(ye) gitme süreci, ailelerin de karşılıklı anlaşması sonucunda, yerini kız isteme sürecine bırakmaktadır.

3.2. Kız İsteme

Kız isteme geleneği, aile kurumunun inşası noktasında Türk toplumunda sıklıkla görülen bir süreçtir. Türk toplumunda kız isteme töreni, "hayırlı bir iş" için bir araya gelen aileler arasında, dile pelesenk olmuş "Allah'ın emri, peygamberin kavli" sözü ile erkek tarafından (genellikle) en büyük erkeğin konuya girerek başlattığı bir süreç olarak kabul edilir. Kız isteme, Erzincan düğün geleneğinde de var olan önemli bir eylemdir. Fakat Erzincan düğün geleneğindeki kız isteme törenleri, geçmişe nazaran bir takım değişimler yaşamıştır. Öncelikle biraz daha geçmiş zamanlarda kız isteme sürecinin içeriğini sorduğumuzda, 14. Katılımcı "Kız istemeye erkek evinden ailenin büyükleri giderler kız isteme törenine evlenecek olan erkek götürülmez. Aile büyükleri kız istemek için belirlenen günde akşam yemeğinden sonra kız evine giderler. Erkek tarafı kız istemeye giderken çiçek ve çikolata götürür. Kız isteme de kız tarafı ise gelen misafirlere çay ve kahve ikram eder. İsteme sırasında erkeğin babası veya dedesi, kızı 'Allah'ın emri peygamber efendimizin kavliyle kızınızı oğlumza istiyoruz' sözleri ile isterler. Kız tarafından kızın büyükleri ise 'Allah yazmış nasip etmiş ise olur olur bizde uygun görüyoruz' sözleri ile cevap verirler. Kız isteme töreninden sonra söz kesimi tarihi belirlenir ve isteme töreni sonlandırılır."

Kız isteme töreni, günümüz Erzincan düğün geleneklerinin olmazsa olmazlarından birisi olarak görülmektedir. Fakat zamanla kız isteme törenlerinde değişimler yaşanmıştır. Bu değişimler hakkında bilgisine başvurduğumuz 19. Katılımcı, "Kız istemeye yine günümüzde de erkek evinden ailenin büyükleri götürülmektedir. Önceden kız istemeye damat götürülmezdi ama günümüzde damatta bu törene katılmaktadır. Kız istemeye giderken erkek tarafı yine çiçek çikolata götürmektedir ancak önceden çikolata küçük kutularda götürülürdü günümüzde götürülen çikolata büyük bakır, gondol tabaklarda götürülmektedir. Kız evinde ise gelen misafirlere yine eskiden de olduğu gibi çay ve kahve ikram edilmektedir." şeklinde cevap vermiştir. Anlaşılacağı üzere, öncelikle göze çarpan değişim, kız istenecek olan erkeğin de kız isteme sürecine katılmasıdır. Bununla birlikte, kız isteme törenlerinde kız tarafına götürülen hediyelerin mahiyetinde bir değişim olmasıdır. Ayrıca 3. Katılımcı, "günümüzde erkeğinde isteme törenine gitmesiyle ona tuzlu kahve verilir. Bu tuzlu kahve olayı belki çok yeni bir davranış değildir, aslında geleneksel bir davranış olabilir. Ancak Erzincan düğün geleneklerinde önceden bu davranış bulunmamaktadır." şeklinde yaşanan değişimi ifade etmiştir. Nitekim tuzlu kahve olayı, günümüzde

kız isteme törenlerinin olmazsa olmazlarından birisi haline gelirken, kahve içerisine tuzun dışında birçok baharat ve hatta kimyasal (deterjan gibi) maddenin konulduğu haberleri bilinmektedir. Bu durum öyle bir noktaya gelmiştir ki, kız isteme esnasında içilen kahve sonucunda zehirlenen, hastanelik olan ve hatta yaşamını yitiren damat adayları ile ilgili birçok haber bilinmektedir.

Kız isteme törenleri, kız tarafının olumlu cevap vermesi, çay ve kahve ikramları eşliğinde gerçekleşen sohbetler eşliğinde devam ederken, bir taraftan da sonraki süreç olan söz kesimi için zaman belirlenmesiyle son bulmaktadır.

3.3. Söz Kesimi

Kız isteme töreninden sonra belirlenen günde söz kesimi yapılmaktadır. Katılımcıların cevaplarından anlaşıldığı üzere, söz kesimi kız evinde yapılmaktadır. Söz kesimine erkeğin ailesi ve yakın akrabaları gitmektedir. Kız tarafı söz kesiminden birkaç gün önce hazırlıklara başlamaktadır. Gelen misafirlere ikram edilmek için; kete, peksimet, etli dolma, su böreği gibi yöresel yemekler hazırlanmaktadır. Daha sonra kız evi temizlenerek söz kesimi için hazırlanmaktadır. Söz kesimi için belirlenen günün akşamı misafirlere kız evine gelmekte ve yine erkek tarafı kız evine giderken çiçek ve çikolata götürmektedir.

Daha önceki kız isteme törenlerinde yer almayan damat adayı, yine söz kesimine de götürülmemektedir. Bu konuda 17. Katılımcı, "Kız tarafından ve erkek tarafından birer vekil belirlenir. Bu vekiller nişanda ve düğünde yapılacak alışverişleri ve karşılıklı alınacak verilecek takıları ve hediyeleri konuşup kararlaştırır. Bu vekiller kızın evinin ayrı olacağını veya kaynanasıyla birlikte oturup oturmayacağını konuşurlar. Vekil olarak karşı tarafa söz geçirebilme ve istediklerini yaptırabilmek adına sözü geçen kişiler tercih edilir." şeklinde görüş belirtmiştir. Nitekim yaşanan değişimin başında bu durum gelmektedir. Günümüzde kız isteme de olduğu gibi, söz kesiminde de damat adayının katılımı gerçekleşmektedir.

Kız isteme törenlerinde yaşanan bir başka değişim ise imam nikâhının kıyılması ile ilgilidir. Bu hususta 4. Katılımcı, "Karşılıklı alınacak verilecekler belirlendikten sonra imam nikâhına geçilir. İmam nikâhı önceden erkeğin katılmadığı söz kesiminde kıyılır. İmam nikâhı için erkek tarafı imam getirir. Belirlenen vekiller vekili oldukları kız ve erkekle görüşüp sözlerini alarak onların adına üç kere evet diyerek imam nikâhlarının kıyılmasını sağlarlar." Günümüzde ise bu durum, erkeğin de söz kesimine katılması ile vekil tayin ettikleri kişilere lüzum kalmadan kız ile erkek arasında gerçekleşmektedir. 20. Katılımcı, "İmam nikâhı günümüzde de genel olarak söz kesiminde kıyılmaktadır çünkü gelin ve damat düğün sürecine kadar görüşecektir. Yine erkek tarafının getirdiği imamla artık vekiller aracılığıyla değil de direk gelin ve damatla imam nikâhı kıyılmaktadır. Yiyilip içilip konuşulduktan sonra nişan gününün belirlenmesi ile söz merasimi bitirilmektedir." Şeklinde yaşanan değişimi anlatmıştır. Bununla birlikte yaşanan başka bir değişim, kız ile erkek arasında söz yüzüklerinin takılmasıdır. Bu konuda 13. Katılımcı şunları söylemiştir: "Artık kız istemede olduğu gibi söz kesimine de kız ve erkek katılmaktadır. Söz kesiminde erkek tarafı kıza söz yüzüğü takmaktadır. Hatta isteğe bağlı olarak artık bilezik takanlar da vardır." Böylelikle söz kesimi, nişan günü belirleme ile son bulmaktadır. Nişan günü belirlenirken, nişan için yapılacak alışverişlerin de zamanlaması yapılmaktadır.

3.4. Nişan Töreni

Söz kesiminin gerçekleşmesi ile birlikte nişan töreni için de bir zaman belirleme işlemi yapılmıştır. Türk toplumunda söz kesimi ile nişan töreni arasındaki sürecin çok uzun tutulmamaktadır. Erzincan düğünlerinde gerçekleşen nişan törenlerini sorduğumuzda, 9. Katılımcıdan şu cevap alınmıştır: "Söz kesimi ile nişan törenlerinin arası fazla açılmaz. Kısa bir süre sonra nişan töreni yapılır. Nişan alışverişi de tamamlandıktan sonra nişan hazırlıkları başlar, nişan töreni kız tarafına aittir. Nişan törenine hazırlanırken erkek tarafı sağdıç belirler. Bu sağdıçın evli olması gerekir. Sağdıçlardan kadın; gelinin yanında, erkek; ise damadın yanında hazırlık süreci boyunca bulunurlar. Nişan töreni için gelin, gelinin sağdıç, gelinin arkadaşları, görümcesi, yengeleri, kız kardeşleri kuaföre giderler. Nişanda kuaför masraflarını kız tarafı karşılar. Gelin kuaförden sonra kendi aldığı nişan elbisesini giyerek nişan törenine hazırlanır. Nişan töreni genel olarak kız evinde yapılır." Erzincan düğün geleneğinde nişan törenleri her ne kadar kız evinde ve aile arasında yapılırsa da, oldukça önem verilen bir süreç olduğu söylenebilir. Nişan töreninin içeriği hakkında sorduğumuzda, 7. Katılımcı şunları söylemiştir: "Nişan töreni için damat, sağdıç ve arkadaşlarıyla berbere takım elbisesini giyerek hazırlanır. Daha sonra damat, sağdıç ve kadın akrabalarıyla birlikte nişan töreni için kız evine giderler. Nişan töreninde erkekler damadın evinde, kadınlar gelinin evinde kutlama yaparlar. Nişan töreni için yine kızın kadın akrabaları kızın evine toplanırlar. Nişan töreninde ilk olarak gelin ve damat ayrı odalarda otururlar. Daha sonra nişan yüzüklerinin takılması için alkışlar eşliğinde aynı odaya alınırlar. Sonra nişan tepsisi denilen tepsinin içerisine nişan yüzükleri ve takılacak olan takılar (kız için bilezik, erkek için saat) koyularak damadın kız kardeşi tarafından (yoksa damadın başka bir yakını olabilir) getirilir. Burada erkeğe takılan takıları kız tarafı alır. Nişan yüzüklerinin takılması için kız evinde gerçekleşen törende damadın dayısı veya amcası bulunmaktadır. Yüzüklerin takıldığı sırada yüzüğü takan aile büyüğü kısa bir konuşma yapar. Yüzükler takıldıktan sonra yine aynı şekilde kurdeleyi de yüzü takan amca veya dayı hangisi ise o keser. Makas kesmiyor denilerek kız tarafından bahşiş istenir. Yüzükler takıldıktan sonra gelin ve damada alınan diğer takılar takılır. Daha sonra alkışlarla nişan kutlanarak gelin ve damat büyüklerin ellerini öperler. Sonrasında damat sağdıçıyla beraber gelinin evinden ayrılıp kendi evine gider. Kız evinde

ise gelen konuklara hazırlanan yiyecekler ikram edilir. Daha sonra erkekler erkek evinde, kadınlar kız evinde eğlenmeye devam ederler. Böylece nişan töreni tamamlanır.”

Günümüz Erzincan düğün geleneği içerisinde nişan törenlerinde yaşanan ne gibi değişimler var? diye sorduğumuzda, 12. Katılımcı “Nişan töreni artık günümüzde kız evinde değil büyük düğün salonlarında yapılmaktadır. Nişan salonlarında özel nişan masası hazırlanmaktadır. Nişan masaları büyük ve gösterişli süslü olmaktadır. Nişan masasının üzeri; yaş pastalar, kuru pastalar, makaranlar, minik ikramlıklar, minik keklerle donatılmaktadır. Nişan töreni için gelin, gelinin arkadaşları, görümcəsi, yengesi, kız kardeşi vs. kuaföre gitmektedir. Nişan töreni için kuaför masraflarını kız tarafı karşılamaktadır. Gelin kuaförden sonra kendi aldığı nişan elbisesini giyip nişan törenine hazırlanmaktadır. Günümüzde artık nişan törenine damat ve damadın kardeşleri ve erkek arkadaşları da katıldıkları için, erkek kardeşleriyle, arkadaşlarıyla ve kuzenleriyle birlikte berbere gidip özel olarak hazırlanmaktadır.” Bununla birlikte nişan törenlerinde ortaya çıkan yeni bir durum ise, fotoğraf çekimi konusunda olmuştur. Bu konuda 4. Katılımcı, “Gelin ve damat hazırlandıktan sonra birkaç yakınlarıyla fotoğraf çekimine gitmektedir. Önceden fotoğraf çekimi yalnızca düğün törenlerinde ve salonlarda yapılırdı şimdi artık nişanda da daha gelişmiş teknolojik imkânlarla ve dış çekimlerle yapılmaktadır.” şeklinde yaşanan değişimi anlatmıştır.

Nişan töreni gelin ve damadın salona gelmesi ile başlar. Nişan töreni esnasında yaşanan birkaç değişimi de 8. Katılımcı belirtmiştir: “Gelin ve damat nişanın yapılacağı salona geçmektedir. Salona kız ve erkek tarafından akrabalar toplandıktan sonra gelin ve damat özel seçtikleri şarkı eşliğinde girmektedir. Salona girdikten sonra dans etmektedirler. Danstan sonra gelin ve damat nişan masalarına oturmaktadır. Eskiden daha çok yöresel şarkılar çaldı ama şimdi modern şarkılar da çalmaktadır. Nişan töreninde gelen misafirlere kuru pasta ve içecekler ikram edilmektedir. Bir süre yiyilip içilip eğlenildikten sonra nişan yüzükleri takılmaktadır. Nişan yüzüğünü yine geleneksel olarak damat tarafından bir aile büyüğü gelip takmaktadır. Damada takılacak olan yüzüğü kız tarafı almaktadır. Gelenekler bağlı olarak hazırlanan nişan tepsi eskiden sade bir görünüme sahipti ama artık günümüzde daha gösterişli bir şekilde süslenerek hazırlanmaktadır. Tepsinin içerisine yüzükler ve geline takılacak takılar konulmaktadır ve nişan tepsi yine gelinin kız kardeşi tarafından taşınmaktadır. Önceden de olduğu gibi damat tarafı nişan tepsisine, gelinin kız kardeşine bahşiş bırakmaktadır. Aile büyüğü gelin ve damadın parmaklarına nişan yüzüğünü takıp hayırlı olmasını dileyerek yüzükleri birbirine bağlayan kırmızı kurdeleyi kesmektedir. Günümüzde ‘makas kesmiyor’ denilerek bahşiş de istenmektedir. Ardından geline bazı takılar takılmaktadır. Eskiden yoktu ama artık günümüzde damat tarafı geline nişanda bir bilezik takmaktadır. Yüzük ve takılar takıldıktan sonra gelin ve damat alkışlarla kutlanmaktadır. Daha sonra gelin ve damat aile büyüklerinin ellerini öpmektedirler. Ardından yine nişan eğlencesi devam etmektedir.” Bir süre daha devam eden eğlencenin ardından nişan töreni sona ermektedir.

3.5. Kına Gecesi

Kına gecesi, Türklerin düğün geleneğinde sıklıkla yapılan bir eğlencedir. Genel olarak düğün akşamından bir gün önce gerçekleştirilir. Erzincan düğün gelenekleri içerisinde kına gecesinin oldukça önemli bir yeri olduğu görülmektedir. Öncelikle kına gecesinin öncesinde çeyizlerin eve getirilmesi ve yakınların çeyizi görmesiyle süreç başlamaktadır. Kına gecesi ve düğün töreninin gelişimi hakkında 16. Katılımcı şunları ifade etmiştir: “Çeyiz götürülüp kızın yaşayacağı ev veya odası hazırlandıktan bir gün sonra gelin hamamı yapılır. Gelin hamamı kına gecesinin sabahı olur. Gelin hamamına; gelin, sağdıç, kız kardeşleri, kuzenleri ve erkek tarafından; damadın kız kardeşleri, yengeleri, kız kuzenleri kendi aralarında toplanıp giderler. Damat da kendi sağdıç, kuzenleri ve yakın arkadaşlarıyla hamama gider. Gelin hamamında gelinle hamama gelecek olanlar yiyecekler hazırlayıp onları da hamama getirirler. Hamamda hem eğlenilir hem de yiyilip içilip yıkanılır. Hamam için gelinin hamam tasını çeyiz alış veriş yapıldıktan damat tarafı alır. Alınan bu tas ile gelin hamamda yıkanır. Erkek hamamında sağdıç damadın yanından hiç ayrılmaz. Çünkü hamamda damadın arkadaşları bahşiş almak için damadı veya damadın eşyalarını çalırlar ve bahşiş almadan damadı hamamdan çıkarmazlar. Damadın veya eşyaların kaçırılması durumunda bahşiş damadın sağdıç damadın babası aracılığıyla karşılar. Yani bahşiş verme durumunda damadın babası sağdıçın cebine para koyar sağdıçta bahşiş verir. Sağdıç bunu engellemek için damadı ve eşyaları yanından hiç ayırmaz.”

Kına gecesinin hazırlık süreci ve gelişimi hakkında 13. Katılımcı, “Hamam eğlencesi bitirdikten sonra akşamında gerçekleştirilecek olan kına töreni için hazırlıklar başlar. Türk toplumunda kına gecesi genel olarak kız tarafından yapar. Kına töreni kız evinde gerçekleştirilir. Havalar sıcaksa bu tören evin bahçesinde de gerçekleştirilebilir. Gelin kına gecesi için bindallısını giyip hazırlanır. Kına töreni için kına tepsisini erkek tarafı alıp kız evine getirirler. Kına töreninde eğlenmek için teyp ayarlanır. Kına gecesinde gelen misafirlere ikram verilmez. Erkeklerde kına gecesinde damadın evinde kendi aralarında eğlenirler. Akşam olunca kına töreni için erkek tarafının kadın akrabaları ve çevresi kız evine toplanır. Damat tarafından damadın ailesi, kına eğlencesine paketlenmiş halde çerezler getirirler. Erkek tarafı kına eğlencesine hemen gitmez. Kız tarafının akrabaları toplandıktan sonra törene geç katılırlar. Çünkü ağırlıklarını göstermek isterler. Erkek tarafında katılımıyla kına töreni başlar. Kına törenine gelin hazırlanmış bir şekilde sağdıç ile en son gelir. Gelin alkışlar eşliğinde kına törenine geldikten sonra bir süre teyp çalıp, ağızdan şarkılar söylenerek gençler oynayıp eğlenirler. Yine kına töreninde de bahşiş almak için gelin kaçırılmaya çalışılır. Sağdıçta buna engel olmak için gelinin yanından hiç ayrılmaz. Biraz oynayıp eğlenildikten sonra kına yakma merasimine geçilir. Gelin ortaya alınıp oturtularak başına kırmızı

bir duvak örtülür. Erkek tarafının aldığı kına tepsinin içerisine çerezler doldurulup ortasına gelinin eline yakmak için kına koyulur. Kına tepsi hazırlandıktan sonra kına gecesine katılan gençler arasında elden ele dolaştırılarak, kına şarkıları eşliğinde gelinin etrafında dönülür. Daha sonra geline kına yakmak üzere damadın halası ya da teyzesi gelir ve kınayı yakarken deyişler söyleyerek gelini ağlatır. Gelin kınasının yakılması için avucunu açmaz. Gelinin kaynanası ise gelinin avucuna altın koyar, böylece gelin elini açar. Kaynana altınla birlikte gelinin parmağına kına yüzüğü denen altın bir yüzükte takar. Daha sonra gelinin kınası yakılır, elleri bağlanır ve eğlenceye devam edilir. Daha sonra saat 10-11 civarlarında eğlence bitirilerek herkes evlere dağılır. Kız evinin kapısına oğlan evinden birisi oturur ve kına gecesinden ayrılan konuklara damat tarafının getirdiği çerezleri dağıtır. Kına merasimi sonunda kız evinde; gelinin sağdıç, arkadaşları ve damadın kız kardeşleri ve yengesi kalır. Kalan konuklarla birlikte kız evinde gelin sabaha kadar eğlenirler. Damat, sağdıç, kuzenleri ve arkadaşları ise kına töreni süresince damadın evinde toplanıp eğlenirler. Gelen konuklara çay veya kahve ikram edilir. Bu ikramlarla ilgilenmesi için damadın arkadaşlarından birileri önceden belirlenir. Bu erkek eğlencesinde de yine damadın arkadaşları damadı kaçırmaya çalışıp sağdıçtan bahşiş almaya çalışırlar. Bundan dolayı engellemek için sağdıç damadın yanından hiç ayrılmaz. Kına töreninin bitimi ile erkek tayfası da dağılır. Erkeklerin eğlencesi bittikten sonrada damat sağdıç ile birlikte sağdıçının evine gider ve orada kalır.” şeklinde cevap vermiştir.

Erzincan düğün geleneği içerisinde kına gecesi ile ilgili bir takım değişimler de yaşanmıştır. Günümüz Erzincan düğünlerinin hemen öncesinde gerçekleşen kına gecelerinde yaşanan değişimi sorduğumuzda, 7. Katılımcı “Çeyizler artık eskisi gibi bohçalarla değil, yeni model gösterişli sandıklarla toplanıp damat evine götürülmektedir. Bu çeyiz sandıkları da çeyiz alışverişinde alınmaktadır. Artık günümüzde çeyiz serme ortadan kalkmıştır. Çeyizler gelinin evinde ailesi ve arkadaşları yardımıyla hazırlandıktan sonra damadın ailesi ile gelip evden alınıp yeni eve götürülmektedir. Çeyiz serme ortadan kalsa da çeyiz kız evinden çıkarken sandığın üstüne oturma ve erkek tarafından bahşiş alma geleneği hala devam etmektedir. Gelinin erkek kardeşi ya da başka bir yakını sandığın üstüne oturup çıkarılmasına izin vermeyip bahşiş istemektedir. Düğünden önce birçok hazırlık yerine getirildikten sonra bu süreçte gelinlik ve damatlık alınmaktadır. Artık günümüz düğünlerinde gelinlik ve damatlık düğüne yakın zamanda alınmaktadır. Çünkü önceden çeyizle birlikte serilip gösterilmesi gerektiği için erken alınmaktaydı ama şimdi çeyiz sermenin de ortadan kalkması ile gelinlik ve damatlık düğünden hemen önce alınmaktadır. Gelinlik ve damatlık damadın ailesi tarafından alınmaktadır. Gelinlik almaya erkek tarafından bir kaç kişi ile gelin ve bir kaç yakını almaya gitmektedir. Düğünden bir süre önce de gelin ve damadın resmi nikâhları kıyılır. Böylece düğüne kadar olan hazırlık süreci tamamlanmaktadır.” şeklinde cevap vermiştir.

Günümüz Erzincan kına gecelerinde yaşanan değişim 1. Katılımcı tarafından şu şekilde anlatılmıştır: “Düğün töreninden bir iki gün önce kına gecesi yapılmaktadır. Artık kına gecesinden önce yapılan gelin hamamı günümüzde yapılmamaktadır. Kına gününün gelmesi ile sabahın erken saatlerinden itibaren kına hazırlıkları başlamaktadır. Kına gecesi artık günümüzde daha parti havasında ve büyük salonlarda yapılmaktadır. Kına töreninin masrafları geline aittir. Kına gecesinde gelinin giyeceği kıyafetleri ve bindallısını kız tarafı bir süre önceden almaktadır. Kına töreninin yapılacağı gün sabah erkek tarafından bir kaç kişi gelini, gelinin kız kardeşini, yengesini ve damadın kız kardeşini yengesini alarak kuaföre götürmektedir. Kına gecesinde kuaför masraflarını kız tarafı karşılamaktadır. Damatta kına töreni için arkadaşlarıyla berbere gidip hazırlanmaktadır. Gelin kuaförde kına için özel bir elbise giyip hazırlandıktan sonra damatla birlikte fotoğraf çekimine gitmektedir. Artık günümüzde gelişen imkânlarla fotoğraf çekimleri stüdyoda değil dışarıda güzel mekânlarda gerçekleştirilmektedir. Fotoğraf çekimi de tamamlandıktan sonra gelin ve damat kına gecesinin yapılacağı salona geçmektedir. Kına gecesinde gelen konuklara kuru pasta ve meyve suyu ikram edilmektedir. Günümüz düğün törenlerinde artık sağdıç kaldırılmıştır. Sağdıç yerine gelinin yakın arkadaşları nedimleri olarak yanında yer almaktadır. Kına töreni için gelinle birlikte nedimleri de özel olarak hazırlanarak beklemektedirler. Kına töreninde gençlerin ellerinde özel kına konseptli maskeler ve sloganlar şeklinde süsler verilmektedir. Kına gecesinde konukların gelmesi ile gelin salona girmeden önce şarkılar açılıp eğlence başlamaktadır. Artık kına geceleri özel kına organizasyon şirketleri ile yapılmaktadır. Kına organizasyon şirketleri salonda kendi dansçı kızları ile gösteriler yapmaktadır.”

Kına gecelerinin içeriği ve geçmişten günümüze yaşanan değişim, 9. Katılımcı tarafından şu şekilde anlatılmıştır: “salona girip ilk danslarını etmektedirler. Ardından modern ve yöresel şarkılar çalınarak eğlenilmeye devam edilmektedir. Daha sonra gelin ve damat bir sandalyeye sırayla oturarak ‘oy gelin oy damat’ adlı yöresel bir müzikle birbirlerinin karşısında oynatılmaktadırlar. Damat oturup gelin karşısında oynatıldığı sırada damadın eline sigara yakılıp verilmektedir. Daha sonra gelin oturtulup damat karşısında oynatılmaktadır. Böyle eğlenceler bir süre devam ettikten sonra gelin ve damat salondan çıkarak gelin odasına geçerler. Ardından kına yakma merasimi için geline bindallısını giyip başına kırmızı duvak örtmektedirler. Damadın ise takım elbisesinin üstüne omuzlarına yeşil duvak örtülmektedir. Günümüz düğünlerinde artık hep bindallı giyinmemektedir yalnızca kına yakma merasimi için bindallı giyilip tekrar çıkarılmaktadır. Ya da günümüzde ülkemizde Hint dizilerinin popüler olması nedeniyle bindallı yerine gelin adayları kına yakma merasiminde Hint sarisi, yani özel Hint kıyafeti giymektedirler. Gelinle birlikte gelinin nedimleri de kına yakma merasimi için bindallı giyerler. Kına törenine özel organizasyon ve düzenlemeler yapmaktadırlar. Gelin ve nedimleri kına kıyafetlerini giyip hazırlandıktan sonra salonun girişine gelinin arkadaşları gençlerin başlarına kırmızı tül den taçlar ellerine süslü tefler ve özel kına mumları dağıtılarak bu mumlarla birlikte el ele tutularak tünel kurulur daha sonra kına şarkısı eşliğinde gelin ve damat tünelin

altından salona giriş yapmaktadırlar. Ardından gelin ve damat ortada iki sandalyeye oturtulmaktadır. Gelin ve damadın etrafında gençler şarkılar eşliğinde kına tepsisini elden ele gezdirerek dönmektedirler. Şarkılar eşliğinde gelin ağılatıldıktan sonra gelinin eline kına yakmak için kızın halası veya teyzesi gelir ve eline kına yakarken yine deyişler söylenmektedir. Gelin ilk önce elini açmaz kaynana gelinin avucuna altın koyar ve parmağına kına yüzüğü takar böylece gelin avucunu açar ve kınası yakılır. Günümüz kına gecelerinde artık Hint dizilerinin popülerliğinden dolayı normal kına terine Hint kınaları yakılmaktadır. Kına merasiminin tamamlanması ile damat kına töreninden ayrılmaktadır. Gelin ise odasına geçerek bindallısını çıkarır ve üçüncü kıyafetini giymektedir. Artık kına gecelerinde birden fazla kıyafet giyilmektedir. Ardından gelin tekrar salona gelir ve gelin, nedimleri, arkadaşları ve kına organizasyon şirketinin dansçıları eşliğinde hem modern hem yöresel hem de Hint şarkıları ile eğlenmeye devam etmektedirler. Daha sonra gelin bir sepet dolusu minik kına paketleri veya çerezlerle masaları tek tek gezip ve bunları masalara serpmektedir. Bir süre daha eğlenildikten sonra kına gecesi bitirilmektedir ve konuklar evlerine dağılmaktadır. Yine geleneksel olarak dağılan konuklara; erkek tarafının aldığı kına çerezleri, damadın akrabalarından bir kişi tarafından dağıtılır. Ardından gelin ve yakın çevresi arabalarla gelinin evine geçerler. Gelin, gelinin yakın arkadaşları, kuzenleri, yengesi ve damadın kız kardeşi, yengesi vs. gelinin evinde kalarak gece boyu yiyip içip eğlenmektedirler. Damatta kendi arkadaşlarıyla eğlenmektedir. Günümüz düğünlerinin bazılarında kına geceleri hiç yapılmamaktadır. Kına gecelerinin yerine gelin ve damat modern olarak yakın arkadaşlarıyla bekârlığa veda partisi yapmaktadırlar. Zaten günümüzde yapılan kına törenleri de parti havasında kısmen geleneklerden kopuk bir şekilde yapılmaktadır.”

3.6. Düğün Töreni ve Gelin Alması

Düğün gelenekleri içerisinde kuşkusuz en önemlisi düğün töreni ve gelin alması olarak kabul edilebilir. Çünkü düğün töreni, düğün geleneklerinin amacına yönelik nihai son olarak tabir edebileceğimiz bir süreçtir. Evlilik yolunda birçok süreç (görücü gitme, kız isteme, söz kesimi, nişan töreni, kına gecesi gibi) sonucunda düğün törenine sıra gelmektedir. Geleneksel Erzincan düğünlerinde de durum benzer şekilde gerçekleşmektedir. Öncelikle geleneksel düğün töreni ve gelin alması konusu sorulduğunda, 15. Katılımcıdan şu cevap alınmıştır: “Kına gecesinin sabahında düğün töreni için hazırlıklar başlar. Düğün töreni erkek tarafında yapılmaktadır. Damadın babası, daha önce belirlenmiş olan vekili, sağdıç, dayısı ya da amcası gelini evden çıkarmak için kız evine gelirler. Gelirken davul zurna eşliğinde gelip kız evinin önünde davul zurna çalarlar. Gelin kendi evinden çıkmadan gelinliğini giyer. Gelinliği daha önce çeyiz alışverişinde erkek tarafı alır. Kız evi, erkek tarafına kapıyı kilitleyip açmaz ve kapıyı açmak için bahşiş ister. Karşılıklı pazarlık yapılarak bir miktar bahşiş verilir. Bahşiş verildikten sonra kapı açılır. Gelin evindeki herkesle vedalaşır ve ağlar. Gelinin erkek kardeşi gelin evden ayrılmadan önce beline kırmızı kuşak bağlar daha sonra gelin evinden ayrılır. Erkek tarafı da; gelini, kız kardeşlerini, sağdıçını, kız kardeşlerini ve yengesini de alarak kuaföre götürür. Kuaförün ücretini damat tarafı öder. Para sağdıç aracılığıyla ödenir. Damat ise sağdıç ve arkadaşlarıyla düğüne hazırlanmak için berbere gider. Burada yine berber parasını damadın ailesi öder. Gelin ve damat hazırlandıktan sonra sağdıç ve kardeşleriyle fotoğraf çekimine giderler. Fotoğraf çekiminden sonra eğer düğün salonda yapılacak ise tutulan salona geçilir. Eğer salon tutulmamışsa gelin konvoylar eşliğinde damadın evine götürülür. Düğün töreni eğer salonda yapılıyorsa konuklar salonda toplanır, gelen konuklara kuru pasta ve meyve suyu ikram edilir. Tüm konuklar geldikten sonra gelin, damat ve sağdıçları salona girerler. Gelin ve damat alkışlarla içeriye girdikten sonra tüm masaları tek tek gezerek gelen konuklara ‘hoş geldiniz’ derler. Daha sonra takı merasimine geçilir. Gelin ve damat tarafı sıraya girerek tek tek aldıkları takıları takarlar. Takıların takıldığı sırada bir kişi mikrofon alarak kimin ne kadar takı taktığını tek tek anons eder. Hediye takı takacak olan hısımlarda takıların takılmasının ardından sıraya girerek hediyelerini verirler. Böylece takı merasimi bitirildikten sonra konuklar kendi aralarında eğlenirler. Eğlence bittikten sonra gelin ve damat konvoylarla, davul zurna eşliğinde damadın evine götürülürler. Önceden araba pek bulunmadığından gelin arabası yerine faytonlar kullanılır. Konvoy eşliğinde biraz gezdikten sonra damadın evine gelinir”.

Erzincan düğün gelenekleri özünden kopmasa da, yaşanan süreç içerisinde uygulamada bir takım değişimler yaşanmıştır. Yaşanan değişimler düğün törenlerinde de karşımıza çıkmaktadır. Göze çarpan ilk değişim, kına gecesi ardından hemen düğün töreninin gerçekleşmemesidir. 18. Katılımcının cevabına göre, kına töreninden bir veya iki gün sonra düğün töreni yapılmaktadır. Çünkü düğün törenleri artık eskisi gibi kınanın sabahında yapılmamaktadır. Erzincan düğünlerindeki düğün törenlerinde yaşanan değişim bununla sınırlı değildir. 19. Katılımcının ifadesi ile “düğün törenleri öncesi, gelin ve damat salona gelmeden önce, en yakın arkadaşları ile fotoğraf çekimine gitmektedirler. Eskiden bu fotoğraf çekimleri fotoğraf stüdyosunda ya da düğün salonlarında gerçekleşirken, günümüzde hem düğünden önce salon dışında dış çekimler yapılır, hem stüdyoda çekim yapılır, hem de düğün töreni esnasında fotoğraf çekimi ve video kaydı yapılmaktadır.” Fotoğrafçılık üzerine teknolojik gelişmelerin geldiği nokta itibarıyla düğün törenlerinin birçok açıdan ve her an kayıt altına alınmasını sağlamıştır.

Erzincan düğünlerinde görülen değişimler bunlarla sınırlı değildir. Düğün törenlerinin gerçekleştiği mekânlar ve düğün törenlerinde verilen ikramlarda da bir değişim göze çarpmaktadır. Bu hususta 10. Katılımcı şunları söylemiştir: “Düğünler artık günümüzde büyük salonlarda yemekli yapılmaktadır. Geleneksel olarak evde dağıtılan yemekler artık düğün

salonlarında düğün organizasyon şirketleri tarafından çalışanları aracılığıyla dağıtılmaktadır. Düğün salonuna konukların gelmesi ile birlikte gelin ve damat seçtikleri özel şarkı eşliğinde giriş yapmaktadırlar. Girişin ardından ilk danslarını edip düğün masasına geçerler formaliteden resmi nikâh kıyılır ardından gelen konuklara yiyecek, içecek, salata ve karpuz ikram edilmektedir.”

"Erzincan düğünlerinde gelin alma konusunda ne gibi değişimler yaşanmıştır" diye sorulduğunda, 6. Katılımcı şu cevabı vermiştir: "Takı ve hediye merasiminin ardından gelin ve damat gelin arabasına bindirilerek tüm arabalar konvoy eşliğinde biraz dolaşır damadın annesinin evine gitmektedirler. Burada yine geleneksel olarak davul zurna çalınır ve damat arkadaşlarıyla bacaya çıkıp ve gelin eve girerken başından şeker ve çerez serpmektedir. Yemekler düğün salonunda yenildiği için kayın validenin evinde gelinle konuklar bir süre oturup belki isteğe bağlı tatlı ve içecek ikram edilmektedir. Damat ve erkek konuklarda evin önünde davul zurna eşliğinde eğlenmeye devam etmektedirler. Bir süre sonra konukların dağılması ile gelin ve damat yakın arkadaşlarıyla geç vakte kadar eğlenmektedirler. Modern olarak tam bir parti yapılmaya da kendi aralarında küçük bir eğlence yapılmaktadır." Nitekim gelin alma konusunda pek bir değişim görülmesi de, gelin almasının hemen sonrasında gelin ve damadın da katılımı ile gençlerin kendi arasında eğlenmeleri, geçmişten günümüze bir değişim olarak ifade edilebilir.

3.7. Gerdek Gecesi

Türk toplumunda düğün gelenekleri içerisinde en önemli anlardan birisi de, artık düğün töreni sona erip gelin alması gerçekleştikten sonra geçilen gerdek gecesidir. Gerdek gecesinde önce gelin ve damadın yakınları tarafından gerdek gecesinin (ilk gecenin) yaşanacağı odaya bazı yiyecekler bırakılmaktadır. Gerdek gecesinin yaşanacağı odaya önce gelin girer. Daha sonra damat, arkadaşları tarafından eğlence amaçlı sırtına vurulmak suretiyle gelinin yanına gönderilir (Demir ve Topbaşoğlu, 2016: 14-15). Böylelikle gerdek gecesinde ilk birliktelik sağlanması için gelin ve damat baş başa bırakılmış olur.

Gerdek gecesi günümüz Türk toplumunda sahip olduğu önemi korumaya devam etse de, bir takım değişimler de zamanla gerçekleşmiştir. Erzincan düğün geleneği içerisinde gerdek gecesinin de zamanla değişim gösterdiği noktalar bulunmaktadır. Öncelikle gerdek gecesi hakkında bilgisine başvurduğumuz 2. Katılımcı şunları söylemiştir: "Evde gelin ve sağdıç yalnız kalır. Damatta arkadaşları ile eğlendikten sonra yatsı namazını kılar ver sağdıçıyla arkadaşlarıyla evin önüne gelir. Damat evin önüne geldikten sonra sırtı yumruklanarak evin içine uğurlanır. Damat eve sağdıçıyla birlikte girer. Daha sonra kız tarafı gerdek süresince gelin ve damadın yemesi için daha önceden hazırladıkları; dolma, börek, çorba, kete, tatlı gibi yiyecekler hazırlayıp getirirler. Sağdıçlar bir süre durduktan sonra gelin ve damadı yalnız bırakarak evden ayrılırlar. Gelin ve damat odalarına çekilirler. Damat gelinin duvağını açmadan önce yüz görümlüğü adı verilen (bilezik, kolye, gerdanlık, altın vs.) bir takı takar. Daha sonra gelinin duvağını açar. Gelin ve damat gerdeğe girmeden önce iki rekât namaz kılarlar. Gerdek gecesinde sağdıçlar bir kaç saat içerisinde damadın evine gelip gerdek çarşafını alarak hem gelinin hem de damadın annesine götürüp gösterirler ve bunun karşılığında da iki taraftan da bahşış alırlar. Gelin ve damat üç gün gerdek süresince evde yalnız kalırlar. Bu süreç içerisinde gelin evinden getirilen çeyizleri temizleyip, hazırlayıp yerleştirir. Bu sürecin ardından kaynana ve kayın peder eve gelir. Daha sonra gelin ve damat anne ve babasının elini öper ve kaynana gelinine harçlık verir."

Gerdek gecesi ile ilgili günümüzde yaşanan değişimler sorulduğunda, verilen cevaplardan anlaşılacağı üzere, bu konuda pek fazla değişim yaşanmamıştır. Gerdek gecesi konusu bütün ciddiyetiyle önemli görülen bir süreç olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu hususta yaşanan değişimi 5. Katılımcı şu şekilde ifade etmiştir: "Düğün töreninin ve eğlencenin ardından gerdek gecesi için gelin ve damat kendi evlerine geçmektedirler. Yine gelin gerdekten önce duvağını kapatmaktadır ve damat ona yüz görümlüğü takmaktadır. Ardından gelinin duvağını açmaktadır. Daha sonra gerdekten önce iki rekât namaz kılarak odaya çekilmektedirler. Günümüz gerdek gecesinde gelinip çarşaf alınma ve annelere çarşaf gösterme gibi gelenekler yoktur. Bunlar tamamen kaldırılmıştır. Artık günümüzde gelin ve damat gerdekten bir iki gün sonra şehir dışına balayına gitmektedir. Döndükten sonra ise ailelerine el öpmeye gidip düğün töreninin aşamalarını tamamlamış olurlar." Türk toplumunda olduğu gibi Erzincan düğün gelenekleri içerisinde düğünün sona ermesi ile yaşanan gerdek gecesi, önemli bir süreç olarak kabul edilmektedir. Artık günümüzde yaygınlaşan bir durum olarak gerdek gecesinin, balayı adı altında farklı şehirlerde, özellikle turistik bölgelerde birkaç günlük tatiller olarak gerçekleştiği bilinmektedir.

Sonuç ve Değerlendirme

Düğün törenleri kültürün devamlılığını gösteren davranışlardır. Toplum için önemli bir yere sahip olan düğünler ve bununla bağlantılı özel törenler toplumun birçok geleneklerini, kültürel değerlerini içerisinde barındırmaktadır. Bu nedenlerden ötürü düğünler sosyolojik açıdan da öneme sahip olmuşlardır. Düğün törenlerinin yapılış şekli her toplumda farklı şekilde gözlenmektedir. Her toplumun kendine has gelenek görenekleri düğün şekillerine yansımıştır.

Geçmişten günümüze düğün törenleri dönüşümünü ve bu dönüşümün yol açtığı değişimi anlamak için, çok yönlü bir bakış açısına ihtiyaç vardır. Bu makale, özellikle 2000'li yıllardan önce Erzincan'da geleneklerine bağlı bir şekilde gerçekleştirilen düğün törenlerinin günümüzde bu geleneklerden farklılaşarak yaşanan değişime odaklanan bir çalışmadır. Geçmiş zamanlarda derin anlamlar içeren birçok farklı geleneksel uygulamaları bünyesinde bulunduran Erzincan düğünleri günümüzde hayat şartlarının değişimi ile yavaş yavaş da olsa geleneklerinden uzaklaşmaya başlamıştır. Geçmişten bugüne düğün törenleri önemini korurken, aynı zamanda modernleşmenin etkisi ile değişime uğramış ve birçok yeni uygulamaları bünyesine eklemiştir. Bu değişim, günümüzde teknolojinin gelişmesiyle düğün törenlerinin tüm aşamalarında kullanılan araç gereçlerde bile kendisini göstermiştir. Artık at arabaları yerine modern gelin arabalarının kullanılması, fotoğraf çekimlerinin gelişen teknolojiyle birlikte daha profesyonel dış çekimler şeklinde yapılması, eğlence için gelişmiş müzik ve ses sistemlerinin kullanılması, düğün törenlerinin büyük gösterişli salonlarda yapılması, kına ve düğün için artık organizasyon şirketlerinin olması, düğün törenlerinde para ile dans ekiplerinin tutulması, yine düğünlerde modern dansların edilmesi, sade ve sıradan olan nişan törenlerinin büyük ve gösterişli bir şekilde yapılması, gelinin kıyafet saç bakımından modern ürünler tercih etmesi gibi birçok yeni durum söz konusudur. Ayrıca teknolojinin gelişmesiyle de artık insanlar dünyada olup biten her şeyden rahatlıkla haberdar olmaktadır. Farklı kültürlerden farklı yaşantılardan haberdar olan insanların bunlardan etkileşimi ve değişimi çok rahatlıkla görülmektedir.

Ailenin temelini meydana getiren bu düğün olgusu, binlerce yıl değişerek ve gelişerek günümüze gelmiştir. Düğün aşamaları şuanda oturmuş bir yapıyla devam etsede hâlâ değişmeye devam etmektedir. Bunun başlıca sebebi modernleşen dünyada toplumların sosyokültürel durumları ve evliliğe olan bakış açılarıdır. İnsanlar ne kadar geleneklerimize bağlıyız deseler de modern dünyanın içerisinde bu geleneklerini yaşatmaya devam edemezler. Hiçbir şey olmasa da, gelişen teknolojik araç gereçlerin kullanılması bile mevcut geleneksel düzeni değişime uğratmaktadır. Bu çalışmada Erzincan düğünlerinin birçok geleneksel uygulamalarının yerini yeni güncel uygulamaların aldığını açık bir şekilde görmekteyiz. Değişim; evlilik için kızın ve oğlanın kararlaştırılma anından en son düğünün bitimine kadar birçok aşamada meydana gelmiştir. Artık aile eski öncülüğünü ve önemini yitirmiştir. Günümüzde evlenecek olan gelin ve damadın birlikte aldıkları kararlar daha fazla ön plana çıkmaktadır.

Günümüz düğün törenlerindeki değişimi yalnızca modernleşmeyle bağdaştırmakta doğru değildir. Erzincan düğünlerinde gözlemlediğimiz birçok yeni uygulama yalnızca modern araçlardan ve davranışlardan oluşmamaktadır. Baktığımızda artık damadın kız isteme törenine katılmasıyla damada tuzlu kahve içirilmesi, kına gecelerinde gelinlerin bindalla yerine çoğunlukla Hint sarisi giyinmesi, kına gecelerinde geleneksel dansların yanında Hint danslarının edilmesi, normal kına yerine artık Hint kinasının yakılması gibi yeni davranışlar örnek gösterilebilir. Bunun nedeni yeni gelişen teknoloji sayesinde insanların farklı kültürel değerlerden çok rahatlıkla haberdar olması ve onlardan etkilenmesidir. Bundan dolayı bu değişimi Erzincan düğünlerindeki modernleşmenin ötesinde, Erzincan düğünlerinin dönüşümü olarak ele almak daha doğru olacaktır. Çünkü günümüzde popüler kültüre bağlı olarak gelenekler değişime uğramaktadır. Örneğin Türkiye'de kız isteme merasiminde damada tuzlu kahve içirmek bayağı gündemde olmuştur. Bundan dolayı uygulanmayan yörelerde bile artık bu uygulamaya başlamıştır. Tuzlu kahve modernleşmenin etkisi ile ortaya çıkmış bir uygulama değildir aksine tarihi Osmanlı Devleti'ne kadar uzanmaktadır. Ama günümüzde toplumumuzda asıl anlamını yitirerek popüler bir uygulama haline gelmiştir ve uygulanmayan yörelerde de uygulanmaya başlamıştır. Yine Türkiye'de televizyon kanallarında çok fazla Hint dizilerinin yayınlanmasıyla ve bu dizilerin tutulmasıyla birçok Hint geleneği Türk toplumu üzerinde etkisini göstermiştir. Erzincan düğünleri üzerinden baktığımızda Hint düğün geleneklerinin yansımaları yalnızca günümüzde dizileri etkisiyle meydana gelen popülerlikten dolayıdır. Bunun gibi daha birçok örneklerden dolayı bu değişimi yalnızca modernleşme olarak değerlendirmek yanlış olacak bu değişim aslında dönüşümdür.

Bu makalede günümüz Erzincan düğün törenlerinde değişen ve dönüşen yeni uygulamaların yanı sıra bazı geleneksel uygulamalarında varlığını istikrarlı bir şekilde sürdürüldüğü belirtilmektedir. Erzincan düğünlerinin geleneklerini ve 2000'li yıllardan sonra değişmiş hali karşılaştırıldığında, değişen ve dönüşen uygulamaların yanı sıra geleneksel uygulamalarında bazıları hala devam etmektedir. Düğün törenlerinde bir değişim söz konusudur yani modernleşme ve popülerlik düğün geleneklerinin değişiminde etkili olmuştur. Ancak yine de tamamen geleneklerden bir kopuşun gerçekleştiği söylenemez. Yeni uygulamalar modern uygulamalar ile birlikte birbirini tamamlar hale gelmiştir. Bu da ortaya karmaşık bir görüntü çıkarmaktadır. Örneğin kına gecelerinde modern gösterişli elbisenin ardından bindallı ya da Hint sarisinin giyilmesi, gelin bindallı giyerken damadın takım elbiseli olması, bindallı giyen gelinin modern danslar etmesi, düğün törenlerinde modern ve geleneksel müziklerin bir arada çalınması, gelinin beline kırmızı kuşak bağlanması bunun yanında ayakkabısının altına bekar arkadaşlarının isminin yazılması, gerdek gecesi yüz görümlüğü takılması ancak bunun yanı sıra gerdek gelenekleri tamamlanmadan gelin ve damadın balayına gitmesi gibi birçok modern ve geleneksel uygulamalar bir arada yapılmaktadır. Genel olarak bakıldığında ne modern ne de geleneksel bir anlayıştan söz etmek mümkündür. Aksine hangi tarafı seçeceğini bilemeyen arada sıkışmış bir toplumun sahip olduğu düğün gelenekleri ile karşılaşmış olmaktadır. Bu şekilde bir sonuç, toplumu yalnızca kültürel değerlerinden ve geleneklerinden kopmak istemeyen, sadece bir özentî toplumu olduğu izlenimi uyandırmaktadır.

Kaynakça

- Akyürek, R. (2020). *Aydın yöresi tahtacılarında düğün gelenekleri: bayrak dikme-tapı/sahabi-baş kurbanı-barışma yemeği-ocak kazma ritüelleri*. Türk Kültürü ve Hacı Bektaş Veli Araştırma Dergisi, 93, 193-205.
- Berber, O. (2009). *Türk kültüründe eğlence ve birlik unsuru olarak düğünler*. Süleyman Demirel Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 10, 1-11.
- Bulut, M. (2018). *Dönüşen düğüne tanıklık etmek*. Folklor/Edebiyat, 24(95), 35-57.
- Çopuroğlu, C.Y. (2000). *Fırat Havzası evlilik kültürü-1: düğün öncesi*, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 10(2), 163-193.
- Demir, B. ve Topbaşoğlu, K. (2016). *Türk ve Rus halklarında eskimeyen gelenek: düğün*. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 2(1), 1-15.
- Doğan, İ. (2016). *Türk aile sosyolojisi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Giddens, A. (2008). *Sosyoloji*. (Çev: Cemal Güzel). İstanbul: Kırmızı.
- Gürcan Akbaş, K. (2020). *Türklerin düğün geleneklerinde özgün bir tasarım: gelin habercisi çengel*, IBAD Sosyal Bilimler Dergisi, 6, 409-422.
- Kartal, A. (2017). *Türk kültürü içinde bozkır (Konya) düğün geleneğinin değerlendirilmesi*. Karadeniz Uluslar arası Bilimsel Dergisi, 36, 34-46.
- Nirun, N. (1994). *Sistemik sosyoloji yönünden aile ve kültür*. Ankara: Atatürk Kültür Merkezi.
- Sezgin, A. C. ve Onur, M. (2017). *Kültür mirası düğün yemeklerinin gastronomi turizmi açısından incelenmesi: Erzincan ili örneği*. Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Özel Sayı-IV, 203-214.
- Yiğit, N. H. (2019). *Afyonkarahisar ili Pazarağaç kasabası düğün adetleri*, Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, 12(62), 273-282.
- Zaripova Çetin, Ç. (2005). *Tatar Türklerinin düğün geleneği*. Modern Türklük Araştırmaları Dergisi, 2(3), 92-119.

Extended Abstract

Aim and Scope

In this article, the change of weddings, which is one of the most important elements of Turkish culture, from past to present has been analyzed through Erzincan weddings. As in the wedding culture and tradition of the Turks, Erzincan weddings also undergo the processes of "asking for a girl, betrothal, engagement ceremony, henna night, wedding ceremony, bridal reception and nuptial night" from the moment it starts to the end. During the research, Erzincan weddings were examined through these titles.

Methods

Qualitative research method was used in the study, which aims to examine the current reflections of the cultural characteristics of Erzincan weddings. During the research, interviews were conducted with the participants using the face-to-face interview technique. The population of the study consists of the local people living within the borders of the center of Erzincan. During the research, 20 people selected by simple random sampling were interviewed. In the interviews, which lasted for about 30 minutes, audio recordings were made with the permission of the participants. Direct quotations from the data obtained from the interviews were used and general evaluations were reached from these data.

Findings

In this study, we clearly see that many traditional practices of Erzincan weddings have been replaced by new current practices. The change has occurred in many stages, from the moment the girl and boy are decided for marriage to the end of the last wedding. The family has lost its former leadership and importance. Today, the decisions taken by the bride and groom, who are going to get married, come to the fore more.

Conclusion

In this article, it is stated that in addition to the changing and transforming new practices in today's Erzincan wedding ceremonies, some traditional practices continue to exist in a stable manner. When the traditions of Erzincan weddings and their changed state after the 2000s are compared, some of the traditional practices are still continuing as well as the

changing and transforming practices. There is a change in wedding ceremonies, that is, modernization and popularity have been effective in the change of wedding traditions. However, it cannot be said that there has been a complete break with tradition. In general, it is possible to talk about neither a modern nor a traditional understanding. On the contrary, we are faced with the wedding traditions of a society that does not know which side to choose. Such a result gives the impression that the society is merely a wannabe society that does not want to break away from its cultural values and traditions.

EK-1: Katılımcıların Listesi

Katılımcı 1: Kadın, 38, Ev Hanımı

Katılımcı 2: Kadın, 44, Ev Hanımı

Katılımcı 3: Kadın, 58, Ev Hanımı

Katılımcı 4: Kadın, 54, Ev Hanımı

Katılımcı 5: Erkek, 58, İşletmeci

Katılımcı 6: Erkek, 52, Besicilik

Katılımcı 7: Kadın, 58, Ev Hanımı

Katılımcı 8: Erkek, 75, Emekli Esnaf

Katılımcı 9: Erkek, 80, Emekli Esnaf

Katılımcı 10: Kadın, 40, Ev Hanını

Katılımcı 11: Kadın, 81, Ev Hanımı

Katılımcı 12: Kadın, 48, Ev Hanımı

Katılımcı 13: Kadın, 46, Ev Hanımı

Katılımcı 14: Kadın, 65, Emekli Öğretmen

Katılımcı 15: Kadın, 62, Emekli Öğretmen

Katılımcı 16: Erkek, 72, Çiftçi

Katılımcı 17: Erkek, 49, Esnaf

Katılımcı 18: Erkek, 44, Esnaf

Katılımcı 19: Kadın, 48, Ev Hanımı

Katılımcı 20: Erkek, 45, Öğretmen